

Тақризи

роҳбари илмӣ ба диссертатсияи Болтуева Рухсора Камоловна дар мавзуи «Рушди баҳисобгирии идоракунӣ дар ширкатҳои тиҷоратии фармасевтӣ» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои иқтисодӣ аз рӯйи ихтисоси 5.2.18 – Баҳисобгирии муҳосибӣ ва аудит

Дар шароити рушди бозори иқтисодӣ, васеъшавии рақобат, ҳамгироии муносибатҳои молиявӣ-хоҷагидорӣ нақши таъминоти иттилоотии раванди идоракунӣ субъектҳои иқтисодӣ хеле боло рафта истодааст. Ширкатҳои соҳаи фармасевтӣ ҳамчун субъектҳои муҳими баҳши иқтисодӣ ва иҷтимоии давлат дар таъмини вазъи солимии аҳоли ва рушди низоми ҳифзи тандурустӣ нақши калидӣ дошта, ҳамчунин дар ташаккули неъматҳои моддӣ, таъмини аҳоли ва дигар муассисаҳои соҳаи мазкур мавқеи асосиро ишғол менамоянд.

Васеъ шудани номгӯи маводҳои доруворӣ ниёзи мардум ба рушд ёфтани муносибатҳои молиявӣ-хоҷагидорӣ, афзоиши даромад ва хароҷот, васеъ гаштани истеҳсолот ва фаъолияти тиҷоратӣ боис гашта, масъулияти ширкатҳои фармасевтиро боло бардошта равишҳои идоракунӣ махсус ва қабули қарорҳои босамарро дар назди роҳбарияти ин ширкатҳо мегузорад. Дар чунин шароит сохторҳои хусусии фармасевтӣ, ки ба талаботи бозор зуд мутобиқ мегарданд, ташаккул ёфта дар таъмини рушди саноати фармасевтӣ саҳми босазои худро гузошта истодаанд. Дар баробари ин, намояндагони соҳибкорӣ соҳаи фармасевтӣ кӯшиш мекунанд, ки рақобатпазирии худро тавассути кам кардани хароҷот, арзон кардани нархҳо, саривақт ва ба таври муносиб дастрас гардонидани маводҳои доруворӣ ба истеъмолкунанда ва ғайраро амалӣ созанд.

Чун саноати фармасевтӣ яке аз соҳаҳои калидии ҷамъият ҳисоб меёбад, бинобар ин фаъолияти ширкатҳои соҳа ҳамеша зери танзими давлатӣ қарор мегиранд. Давлат пайваста номгӯи маводҳои дорувориро тасдиқ менамояд, онҳоро сертификатсия карда аз санҷиш мегузаронад, фаъолияти ширкатҳои фармасевтиро зери назорат гирифта дигар чорабиниҳоро татбиқ мекунанд, ки зимни ташкили баҳисобгирии идоракунӣ ба инобат гирифтани онҳо барои ташаккули иттилооти барои раванди идоракунӣ зарур амали ниҳоят муҳим ба шумор меравад. Муаммо, масъалаҳо ва омилҳои зикргардида талаботи иловагиро ба ташкил ва пешбурди баҳисобгирии идоракунӣ дар ширкатҳои соҳаи фармасевтӣ ба миён мегузорад.

Аз ин хотир, таҳқиқоти диссертатсионии Болтуева Р.К., ки ба рушди баҳисобгирии идоракунӣ дар ширкатҳои тиҷоратии фармасевтӣ равона шудааст, асоснок, рӯзмарра ва бамаврид мебошад.

Болтуева Рухсора Камоловна солҳои 2021-2024 ба ҳайси унвонҷӯи кафедраи баҳисобгирии бухгалтерии факултети баҳисобгирӣ ва иқтисоди рақамии Донишгоҳи миллии Тоҷикистон фаъолият намуда дар ин давра рисолаи диссертатсионии худро дар мавзӯи “Рушди баҳисобгирии идоракунӣ дар ширкатҳои тиҷоратии фармасевтӣ” ба анҷом расонидааст, ки он дорои аҳамияти баланди назариявӣ амалӣ буда барои бунёди заминаи методологӣ низоми баҳисобгирӣ ва рушди фаъолияти ширкатҳои соҳаи фармасевтӣ мусоидат хоҳад намуд.

Дар баробари навиштани рисолаи диссертатсионӣ, унвонҷӯ дар кори конферонсҳои илмӣ амалии байналмилалӣ, ҷумҳуриявӣ ва донишгоҳӣ иштироки фаъолона дошта, вобаста ба натиҷаҳои таҳқиқоти гузаронидаи худ мақолаҳои илмиро дар маҷаллаҳои илмӣ кишвар ва берун аз он нашр кардааст.

Болтуева Рухсора Камоловна зимни навиштани рисолаи диссертатсионӣ аз номгӯи васеи адабиётҳои илмӣ ватанию хориҷӣ истифода намуда, назарияҳои илмӣ ва андешаҳои муаллифӣ онҳоро дар самти ташкил ва пешбурди баҳисобгирии идоракунӣ, бунёди низоми иттилоотии устувор ҷиҳати тақмили раванди идоракунӣ субъектҳои хоҷагидор таҳлил карда, дар доираи он муқаррарот, қоркардҳо ва тавсияҳои методӣ худро асоснок намудааст, ки истифодабарии онҳо дар ширкатҳои саноати фармасевтӣ барои бунёди заминаи назариявӣ методологӣ метавонанд истифода шаванд.

Унвонҷӯ доир ба мавзӯи таҳқиқот 11 мақола дар ҳаҷми муаллифӣ 6.4 ҷ.ч. (аз он ҷумла саҳми муаллиф 5,4 ҷ.ч) аз онҳо 6 мақола дар маҷаллаҳои тақризшавандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон ба нашр расонида шудааст.

Болтуева Рухсора Камоловна диссертатсияи худро ба се боби бо ҳам алоқаманд ҷудо кардааст, ки пайдарпайии мантиқии бобҳо ва зербобҳои он баръало мушоҳида мешавад. Дар боби якум, асосҳои назариявӣ ва методологӣ ташаккули баҳисобгирии идоракунӣ дар ширкатҳои тиҷоратии фармасевтӣ таҳқиқ карда шуда, моҳият, муҳтаво, принципҳо ва объекти баҳисобгирии идоракунӣ дар ширкатҳои тиҷоратии фармасевтӣ ошкор ва арзёбӣ карда шудаанд. Дар боби дуюм, таҳлили ҳолати соҳаи фармасевтии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва таъсири он ба ташкили баҳисобгирии идоракунӣ, ташкили баҳисобгирии фаъолияти

тиҷоратии ширкати фармасевтӣ ва натиҷаҳои он бо истифода аз низоми ҳисобҳо арзёбӣ карда шуда, бунёди ҳисоботи идоракунии ва таҳлили сохтори он дар ширкатҳои фармасевтӣ коркард карда шудааст. Дар боби сеюм, мукамалгардонии методикаи баҳисобгирии идоракунии аз рӯи бизнес-равандҳои ширкати фармасевтӣ, масъалаҳои тасниф ва ташкили баҳисобгирии хароҷот аз рӯи бизнес-равандҳо дар ширкатҳои тиҷоратии фармасевтӣ баррасӣ гардида, роҳҳои тақмили методикаи баҳисобгирии хароҷот аз рӯи бизнес-равандҳо дар доираи низоми ҳисобҳои муҳосибӣ ошкор ва асоснок карда шуда, методикаи баҳогузори фаъолияти бизнес-равандҳо коркард карда шудааст.

Дар қисмати хулосаи диссертатсия натиҷаҳои асосии илмӣ ҷамъбаст гардида, тавсияҳои мушаххаси муаллиф оид ба истифодаи амалии натиҷаҳо ва ҳалли муаммоҳои дар диссертатсия баррасӣ гардида оварда шудаанд.

Зимни иҷроиши рисолаи диссертатсионӣ муаллиф тибқи нақшаи таҳияшуда амал намуда, масъалаҳои муҳим, аз он ҷумла асосноккунии ва мубрамияти мавзӯ, мақсади гузошташуда, иҷрои вазифаҳо, навгониҳо, натиҷаҳои бадастомада, асосҳои назариявӣ амалии корро баррасӣ ва таҳлил кардааст. Ҳамчунин муаллиф, дар ҷараёни таҳқиқот вазъи пешбурди баҳисобгирии идоракунии дар ширкатҳои фармасевтиро баҳогузори намуда, роҳҳои тақмил ва дурнамои рушди онро мураттаб сохтааст.

Диссертатсияи анҷомдодашуда таҳқиқоти мустақилона, баитмомрасида оид ба ҳалли масъалаҳои назариявии баҳисобгирии идоракунии дар ширкатҳои тиҷоратии фармасевтӣ мебошад. Доштани малакаи таҳлили иқтисодӣ ба унвонҷӯ имкон дод, ки дар сатҳи баланди назариявӣ ва амалӣ корро анҷом диҳад.

Ҳамин тариқ, дар заминаи гуфтаҳои боло ба чунин натиҷа расидем, ки унвонҷӯ Болтуева Р.К. дар иҷрои рисолаи диссертатсионӣ маҳорату малакаи баланд нишон дода, мақсаду вазифаҳои дар диссертатсия гузошташударо бомуваффақият иҷро намудааст. Диссертатсияи мазкур кори илмӣ мустақилона иҷрошуда ҳисоб ёфта, дорои унсурҳои навоварии илмӣ, хулосаҳои илман асоснок кардашуда буда тавсияҳои амалии оид ба мукамалгардонии методикаи пешбурди баҳисобгирии идоракунии дар ширкатҳои фармасевтиро дар бар гирифтааст.

Хулоса, диссертатсияи омодашуда аз ҷиҳати сифат, мантиқ, таҳлили назария ва ғояҳо, усулҳои истифодашуда кори илмӣ дорои арзиши баланд ҳисоб ёфта, барасмиятдарории диссертатсия ба талабот ва муқаррароти бандҳои 31, 33, 34 ва 35 "Тартиби додани дараҷаҳои

илмӣ" (Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз «26» июни соли 2023, №295) ҷавобгӯ буда, ба шурои диссертатсионии мувофиқ барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои иқтисодӣ аз рӯи ихтисоси 5.2.18 – Баҳисобгирии муҳосибӣ ва аудит пешниҳод карда мешавад.

Роҳбари илмӣ,

Доктори илмҳои иқтисодӣ,
профессор, академики АМИТ
Президенти Академияи миллии
илмҳои Тоҷикистон

Хушвахтзода Қ.Х.

Имзои Хушвахтзода Қ.Х.-ро тасдиқ менамоям:

Мудири шуъбаи кадрҳо
ва корҳои махсуси АМИТ

Акрамзода Т.С.

Суроға: 734025, ш. Душанбе, х. Рӯдакӣ, 33,
Тел.: +992(37) 221 50 83; +992(37) 221 70 80.

Суроғаи электронии муассиса - e-mail: <https://amit.tj/tj/>

Суроғаи электронии роҳбари илмӣ - kobil_barfiev@mail.ru